

הפסח על השובע. הביצה צריכה להיות צלופה או מבושלת. מלבד היותה זכר לחגיגה הרי הביצה גם מאכל האונן ומעלה היא על זכרוננו כי מתאבלים אנו על חורבן בית המקדש³⁰, בבחינת "אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי".

צפון

אחרי הארוחה מוציאים את האפיקומן מתחת לכר ההסיבה, וכמה גדול הצחוק המתפרץ מפי המסובים כשידו של בעל הבית מגששת מתחת לכר ואינה מוצאת שם כלום! האפיקומן איננו ו"המוזיק" הקטון יושב וצוחק.

— ומה חפצך, בני, הפעם המורת האפיקומן?

— הפעם, אבא, אני רוצה שתמכור את ביתך ואת חנותך וניסע כולנו לישראל.

בשנה הבאה נחוג את הסדר, בירושלים.

— אמן, אמן! יתן ה' ובשנה הבאה נהיה כולנו וכל ישראל בארץ ישראל.

האפיקומן מושב ונאכל על השובע כמו קרבן הפסח, אחרי האכילה הזאת אסור לאכול עוד כלילה ההוא.

ברך

הכול, ברוך ה', שבעים ומוכנים לברך ברכת המזון. מוזגים כוס שלישית ומברך כים על המזון. בסוף מברכים "בורא פרי הגפן" ושותים. רק עוד כוס אחת נשארה להשלים את המניין. ובכן מוזגים כוס רביעית. כאן מתגברת המתיחות... פותחים את הדלת... עוד מעט ואליהו הנביא ייכנס...

ענן קל עובר חיש על פני אבא. מה לך, אבא? למה העצב?

— לא כלום, חביבי. רק נזכרתי כי לא תמיד יכולנו לפתוח את הדלת לרווחה.

עכשיו לבי מלא תקווה, שאליהו הנביא ייכנס ויבשר לנו את בשורת הגאולה השלימה.

שפוך חמתך

פתיחת הדלת היא זכר, כי הלילה הזה ליל שימורים לנו וכי אין אנו מפחדים. בטוחים אנו כי בזכות האמונה בה' יבוא הגואל והקדוש ברוך הוא ישפוך חמתו על הגויים אשר לא ידעוהו. לכן אומרים "שפך חמתך". הקטע הזה מורכב מפסוקים שונים בתנ"ך. שלשה מתהלים ואחד מאיכה.

הלל

אחרי כן גומרים את ההלל, שותים כוס רביעית ומברכים ברכה אחרונה. מסיימים בקריאה "לשנה הבאה בירושלים" ובוזה נגמר הסדר.

נרצה

אם חגגנו את הסדר ברוח הנכונה והתייחדנו עם עמנו ייחוד נאמן — ירצה ה' את מעשינו וייטב לנו כל הימים. חסל סדור פסח כהלכתו! ועתה נשארו רק

30. עיי' מאמרו של הרב י. יעקבסון עמ' 68 (העורך).

דעת-מכללת הרצוג

מתוך "מעיינות" ג. מאסף לעניני חינוך והוראה, עורך: חיים חמיאל, ירושלים תשל"ט

י. י. סלוטקי

השירים הנעימים מרניני הלב. הבה ונשירה. (המורה שר עם התלמידים, והיא בתצי הלילה). "כי לו נאה", "אדיר הוא", "אחד מי יודע" ו"אחד גדיא".

שיר השירים

נוהגים לקרוא אחר התגדה מגילת שיר השירים, המסמלת אהבת ה' לעמו ואהבת ישראל לאלוקיו, אהבה שלא תסוף לעולם.

ליל שימורים

ליל הסדר נקרא ליל שימורים — שימורים לכל בני ישראל לדורותם יי. ואין קוראים אז קריאת שמע על המיטה כי אם רק פרשה ראשונה ו"המפיל". היו מקומות שנהגו להשאיר את כל דלתות הבית פתוחות לאות בטחון בהשגחתו של השם יתברך.

31 שמות י"ב, מב.

נועימה חסידית

וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד

וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד

וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד
וַיְהִי יוֹם לְאֵלֹהִים אֶחָד